

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-4-80-87>

УДК 327(23+73)

Габро І.В., Пікалова Т.О.

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

АКТИВІЗАЦІЯ КИТАЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ВІДНОСИН ЯК ПРИЧИНА МАСОВОЇ ІМІГРАЦІЇ КИТАЙСЬКИХ ГРОМАДЯН ДО США

Анотація. У статті висвітлюється активізація відносин між Китаєм та США крізь призму масової міграції китайських громадян до США. Високий рівень економічної та політичної співпраці між КНР та США став важливою детермінантою міграційних процесів китайських громадян до Сполучених Штатів. Внаслідок відкриття багатьох підприємств з китайським та американським капіталом, громадяни Піднебесної зробили вибір на користь міграції США з декількох причин. По-перше, середній рівень заробітної плати на території цієї держави на порядок вище, ніж у китайців на батьківщині. По-друге, американська влада часто йшла назустріч громадянам КНР внаслідок політичних переслідувань, катувань, тому видавала чималу кількість зелених карт, які дали можливість оселитися громадянам у США на постійній основі. Внаслідок активної економічної та політичної співпраці, близько двох мільйонів китайців у період з 1990-х рр. прибули на територію Сполучених Штатів з метою працевлаштування та постійного проживання на ній. у результаті поглиблення науково-технічних та культурних зв'язків між США та КНР, продовжилось швидке та цілеспрямоване формування китайської діаспори. Визначальними чинниками стали навчання та програми обміну, внаслідок яких до США іммігрувало близько мільйона китайців, 500 тисяч із яких залишилися постійно проживати у цій країні.

Ключові слова: міграція, діаспора, китайсько-американські відносини, економічне та політичне співпраця, науково-технічне та культурне співробітництво.

Habro Iryna, Pikalova Tetiana
Petro Mohyla Black Sea National University

ACTIVIZATION OF CHINESE-AMERICAN RELATIONS AS THE CAUSE OF MASS IMMIGRATION OF THE CHINESE CITIZENS TO THE USA

Summary. The article analyzes the intensification of China-US relations through the prism of mass migration of Chinese citizens to the US. The high level of economic and political cooperation between China and the United States has become an important determinant of Chinese citizens' migration processes to the United States. As a result of many Chinese and American businesses opening up, China's citizens have opted for US migration for several reasons. First, the average wage in the territory of this country is much higher than that of the Chinese at home. Secondly, the US authorities often met with Chinese citizens as a result of political persecution and torture, and therefore issued a large number of green cards that made it possible to settle permanently on US citizens. As a result of active economic and political cooperation, approximately two million Chinese have arrived in the United States for employment and permanent residence there since the 1990s. as a result of deepening scientific and technical and cultural ties between the US and China, the rapid and purposeful formation of the Chinese diaspora has continued. The United States of America and the People's Republic of China have declared that education and science is a priority for the development of both countries. Educational and exchange programs were the decisive factor, with the result that about one million Chinese immigrated to the United States, 500,000 of whom remained permanently resident in the country. The United States and China have pledged to support cultural institutions in establishing long-term relationships and cooperation, including cultural exchange activities. As a result of active dialogue in the scientific and technical field, the US government is making every effort to engage Chinese professionals by helping to facilitate border crossings. This behavior of the government is conditioned by the large financial contributions of Chinese citizens who pay for education and who go to the treasury of the state. Active cultural dialogue, artistic exchanges between the two countries also have a significant impact on the formation of the Chinese diaspora in the United States of America, as evidenced by the data of the last ten years.

Keywords: migration, diaspora, Chinese-American relations, economic and political cooperation, scientific, technical and cultural cooperation.

Постановка проблеми. У XXI столітті вихідці із Китаю стали третьою за величиною іноземною групою в Сполучених Штатах після мексиканців та індіанців. Китайська міграція до США має суттєві геополітичні, соціально-економічні та демографічні наслідки. Масова еміграція з КНР до США у 1990-х роках була вигідна державі: вона перетворилася на засіб модернізації країни, так як її підсумком став приплив фінансів і нових технологій, а також можливість організувати обмін фахівцями з різних сфер.

Завдяки активному політичному, економічному, науково-технічному та культурному діалогу

між країнами, кількість китайських громадян у США із року в рік зростає. Сьогодні торговельні відносини між США і Китаєм фактично надають робочі місця 2,6 мільйонам китайських громадян на території Сполучених Штатів. Китайські громадяни продовжують розширення своєї діаспори на території США, і протягом наступного десятиліття американські компанії матимуть можливість використовувати нову та прибуткову клієнтську базу.

Метою статті є дослідження активізації китайсько-американських відносин як причини масової імміграції китайських громадян до США.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вплив економічної та політичної співпраці, поглиблення науково-технічних та культурних зв'язків між КНР та США на міграційну складову відносин між ними є предметом дослідження для багатьох американських та китайських дослідників. Так, варто виокремити роботи американських науковців І. Керра, Дж. Ньюмана та інших. Окремо слід згадати працю китайського дослідника С. Льюінга, в якій проаналізовано економічні вигоди для КНР від чисельної китайської діаспори у США.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні торговельні відносини між США і Китаєм фактично надають робочі місця 2,6 мільйонам китайських громадян на території Сполучених Штатів в різних галузях промисловості, включаючи робочі місця, які китайські компанії створили в Америці. Китайський середній клас продовжує розширення своєї діаспори на території США, і протягом наступного десятиліття американські компанії мають можливість використовувати нову та прибуткову клієнтську базу, яка може ще більше підвищити рівень зайнятості та економічного зростання. Економічні дані показують, що країни, які ведуть тісну торгівлю з Китаєм, перевершують країни з менш інтегрованими торговельними зв'язками, і очікується, що ця тенденція між двома державами буде збережена, а отже можна прогнозувати ще чималі міграційні хвилі з Піднебесної до США.

Згідно зі статистичними даними, опублікованими Головним митним управлінням КНР, обсяг двосторонньої торгівлі між двома країнами збільшився з 17,49 млрд. \$ з 1991 р. до 80,49 млрд. \$ в 2001 р. при середньорічних темпах зростання в 22,7% [3]. Даний період вважається першим у активному розвитку економічних відносин між двома державами. У ті роки Китай мав річний дефіцит у торгівлі зі Сполученими Штатами, і його імпорт з Америки перевищував його експорт до США. Експортували зі США до КНР харчові продукти, товари легкої промисловості, медичні інструменти і медикаменти, хімічні речовини, машинобудівне обладнання. Між тим, американські інвестиції в Китай також поступово почали збільшуватися.

Проекти з американськими інвестиціями вартувалися від нафтової промисловості і туризму до обробної промисловості. У 1992 році, керівництво КПК виробило нові загальні рекомендації для побудови соціалістичної ринкової економіки в Китаї і вирішило прискорити і поглибити реформи відкритості, дозволяючи внутрішнім провінціям, особливо західним, поступово впровадити заходи з розвитку особливих економічних зон і прибережних міст. Це сприяло подальшому стійкому і швидкому зростанню китайсько-американських економічних зв'язків і торгівлі. Загальна сума прямих інвестицій американських компаній в Китай зросла з 511 млн. \$ до 4,358 млрд. \$. Крім того, на даному етапі відбулися наступні структурні зміни: по-перше, починаючи з 1993 року дефіцит у торгівлі Китаю з Сполученими Штатами (310 млн. \$ в 1992 р.) був замінений профіцитом (6,27 млрд. \$ в 1993 р.), який згодом з року в рік збільшувався. По-друге, Китай стає все більшим торговельним партне-

ром Сполучених Штатів, і навпаки. Китай, який був шостим за величиною партнером Америки в 1994 р., став п'ятим і четвертим за величиною в 1995 і 2000 рр. У 1996 р. Сполучені Штати стали другим за величиною торговельним партнером Китаю. Китай почав експортувати все більшу кількість високотехнологічних промислових товарів. І останнє, збільшилася кількість великих американських корпорацій, що інвестували в Китай і підприємств з ексклюзивними американськими інвестиціями. До 2000 р. з 500 найбільших американських фірм, перерахованих в журналі «Fortune», 300 інвестували в Китай. Починаючи з 1999 р., Сполучені Штати стали найбільшим інвестором для Китаю [3].

Важливим етапом у двосторонніх відносинах став 2000 рік. Саме тоді американський президент Білл Клінтон підписав у жовтні Закон про відносини між США і Китаєм, який гарантував Пекіну нормальні торговельні відносини зі Сполученими Штатами на постійній основі і відкривав шлях для вступу Китаю до Світової організації торгівлі в 2001 році. Внаслідок тісної економічної співпраці між двома країнами у цей період, відповідно, зростає і число громадян Китаю, які емігрували на американський ринок праці. У цей час відбувається різке збільшення частки високоосвічених іммігрантів з КНР з 76% з перепису 1990 р. до 94% перепису 2000 р.. Спостерігалось також значне зростання зайнятості серед іммігрантів з Тайваню. Збільшення числа іммігрантів з Гонконгу склало лише 3%. Таким чином, високоосвічені іммігранти з КНР прибували до США та їх зарплатня у три, а то й у чотири рази перевищувала ту, яку вони отримували на батьківщині. Реакція імміграційної політики США на події на площі Тяньаньмень справила великий вплив на зайнятість громадян Китаю з вищою освітою. Крім того, за оцінками науковців, ймовірність працевлаштування громадян безпосередньо з КНР у три рази була більшою, аніж іммігрантів з Гонконгу. Було доведено, що іммігранти з материкового Китаю частіше працювали на території США, ніж іммігранти з Тайваню і Кореї, про що свідчать розрахункові коефіцієнти. У результаті цього, у 2000 р. чоловіки і жінки із материкового Китаю стали з'являтися на американському ринку праці частіше, ніж їх тайванські і корейські колеги, причому серед жінок цей показник виявився вищим, ніж серед чоловіків. Проте, шанси працевлаштування серед чоловіків-іммігрантів виявився вищим, порівняно з жінками. Ще більше пощастило тим, хто добре або дуже добре розмовляв англійською [2].

Високоосвічені іммігранти з КНР у цей період отримали відносно зростання заробітної плати після того, як отримали дозвіл на роботу, а згодом і зелені карти після Подій 4 червня у Китаї. Погодинна заробітна плата чоловіків-іммігрантів з КНР зросла на 26% у порівнянні з попереднім її рівнем. У 2000 році іммігранти з материкового Китаю зі ступенем бакалавра заробляли більше, ніж іммігранти з інших країн світу [2].

Другий етап тривав з 2002 по 2010 рр. Оскільки економіка Китаю інтегрувалася у світову досить швидкими темпами, китайсько-американські економічні обміни і торгівля почали поглиблюватися у всіх сферах. Китай став 143-

м членом СОТ в кінці 2001 р., що свідчило про подальшу його економічну інтеграцію в міжнародну економічну систему. Центральний Комітет партії на чолі з Генеральним секретарем Ху Цзіньтао, дотримуючись політики Ден Сяопіна, адаптувався до мінливих внутрішніх і міжнародних обставин. Китай подвоїв свої зусилля у сфері побудови гармонійного суспільства і продовжив процес реформ та політики відкритості. Експорт Китаю розширився від торгівлі традиційними товарами до сектору послуг. У міру того, як економіка Китаю інтегрувалася до світової, китайсько-американські економічні обміни і торгівля поступово розширювались, охоплюючи послуги, інвестиції, економічне і технологічне співробітництво та інші сфери, а не лише торгівлю товарами. Статистичні дані, опубліковані Міністерством торгівлі Китаю показують, що обсяг торгівлі між Китаєм і Сполученими Штатами збільшився з 80,49 млрд. \$ в 2001 р. до 302,08 млрд. \$ у 2007 р. при середньорічних темпах зростання 24,7%. Американський експорт у Китай виріс у п'ять разів і Китай став третім найбільшим експортним ринком США. За перші дев'ять місяців 2008 р., товарообіг між двома країнами досяг 250 млрд. \$, незважаючи на уповільнення економічного зростання в США.

До жовтня 2008 року в Китаї було реалізовано в цілому 56 335 проектів на загальну суму 58,8 млрд. \$. Велика кількість інвестицій вкладалася в широке коло економічних областей, що охоплювали не тільки обробні галузі, але й нерухомість, фінанси, страхування, зовнішню торгівлю, бухгалтерський облік та інші сфери послуг. Китай став найбільшим кредитором Америки по казначейських облигаціях. Тим часом, зросло число китайських торгових і неторгових компаній. Зростаюча взаємозалежність між американською і китайською економіками стала очевидною, оскільки фінансова криза загрожувала світовій економіці, підживлюючи побоювання з приводу економічних дисбалансів між США і Китаєм [3].

Третій етап розпочався у 2010 р. і триває до сьогодні. Саме у цей період Китай став другою за величиною економікою в світі, обігнавши Японію. КНР стала на шлях безперервного економічного зростання, маючи на меті стати першою економікою світу, обігнавши США. Проте, показовим є те, що ця країна позиціонує себе як державу, що розвивається, начебто не претендуючи на лідируюче становище у світі. За словами економіста Джима О'Ніла, Китай стане економікою номер один у світі до 2027 року. Пізніше, на саміті Азіатсько-Тихоокеанського економічного співробітництва колишній президент США Барак Обама оголосив, що Сполучені Штати і одинадцять інших країн досягли угоди про Транстихоокеанське партнерство – багатонаціональну угоду про вільну торгівлю, не включивши туди Китайську Народну Республіку.

Протягом останніх десятиліть, дипломатичні відносини між Китаєм і Сполученими Штатами, незважаючи на відмінності в політичних системах, стратегічних інтересах і культурних традиціях, тісно налагоджені. Сьогодні можна назвати ці країни «суперниками, що співпрацюють». Геополітичні та ідеологічні відмінності існують, але

обидві сторони раціональні і прагматичні. Відносини принесли обом сторонам величезні дивіденди. Першою ареною можливої співпраці між державами є безпека. В якості постійних членів Ради Безпеки ООН і ядерних держав, Китай і США несуть особливу відповідальність за підтримку миру відповідно до Статуту ООН, важливу відповідальність за запобігання ядерного поширення відповідно до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. По-друге, глобальна економіка повинна підтримувати сталий, безперервний ріст і глобальний режим вільної торгівлі, заснований на загальноновизначених міжнародних правилах. Світ гостро потребує політики, яка запобігає і контролює накопичення фінансових ризиків.

Згідно з останніми опитування Інституту Геллапа, Сполучені Штати є бажаним місцем проживання для 22 мільйонів китайців [1]. Чимало американців сьогодні виступають за китайську міграцію до їх країни. Це пов'язано з тим, що, поперше, чимала китайська діаспора тут вже сформована і за такий план розвитку подій виступають самі китайці, які живуть у США. Виступають за міграцію і підприємці, яким конче необхідна дешева робоча сила. По-друге, далеко не всі китайці, що приїждять до США, мають якісну освіту, а тому часто працюють у сфері обслуговування, будівництві, залишаючи більш привабливі робочі місця для громадян країни перебування. Це так званий «альтернативний азіатський план». Проте, чимало осіб виступають проти китайської імміграції в американський плавильний котел, адже вважають, що будь-які іноземці створюють конкуренцію на ринку праці.

Сполучені Штати Америки і Китайська Народна Республіка проголосили, що сфера освіти та науки є пріоритетною для розвитку обох держав. Велика кількість китайських громадян зробила свій вибір на здобування освіти за кордоном, у більшості – на території США. Причому, не лише студентство їде здобувати престижну освіту за кордон, але й родини, діти яких ходять до школи.

Китайські школи дуже конкурентоспроможні. Учні не переходять автоматично з одного класу в інший. Ті, хто не складає випускні іспити, залишаються зазвичай допоки іспит не буде успішно складено. Конкурентний тиск особливо посилюється в кінці середньої школи. Бажаючи вступити до середньої школи повинні скласти вступний іспит. Таким чином, тільки близько 70% учнів, які закінчили середню школу, вступають до середньої школи. Тому однією із причин міграції до США є можливість швидше здобути хоча б середню освіту [4].

На відміну від американських шкіл, китайські школярі не мають права вибирати, які заняття вони будуть відвідувати. Учні групуються в класи за результатами вступних іспитів. Ті, хто набрав високі бали, групуються в «успішніший» клас, де кращі вчителі і викладається найскладніший матеріал, який покликаний підготувати цих студентів до вступного іспиту в коледж. Ті, хто набрав низькі бали, групуються в «відсталий» клас і отримують гірших вчителів. Оскільки менше 30% випускників середньої школи вступають до коледжу, навіть ті, хто навчається в успішно-

му класі, повинні старанно вчитися. Звичайний шкільний день для китайських старшокласників триває з 7 ранку до 10 вечора на додаток до регулярних занять з понеділка по п'ятницю, більше того, багато шкіл виступають за те, щоб учні приходили в школу ще й у суботу. За соціопитуваннями, 80% китайських старшокласників скаржаться на те, що сплять менше 6 годин на добу [6].

Ще одна темна сторона китайських шкіл – політична індоктринація китайської молоді. Китайські школи служать політичній меті – випускати громадян, яких хоче бачити китайський уряд, а студенти починають вивчати комуністичну ідеологію ще з першого класу. Вищезазначені детермінанти показують причину масової міграції родин до Америки внаслідок нездатності гарантувати своїй дитині високий рівень знань, рівність та своє економічне заощадження. Вихід із цієї ситуації – навчання у країні, яка стовідсотково є гарантом демократії, рівності прав та можливості подальшого вступу до закладів вищої освіти на території США.

Проте, більшу частину осіб, що навчаються у Сполучених Штатах, складають студенти коледжів та університетів. Сполучені Штати і Китай не одне десятиріччя співпрацюють в галузі освіти з метою розширення освітніх можливостей. США залишаються найпопулярнішим місцем для китайських студентів, які бажають навчатися за кордоном. Кількість студентів з Китаю, які навчаються у США зросла з 1995-го р. у чотири рази. За словами економіста Фердіنانдо Гера, лише студенти з Китаю у 2012 р. принесли в економіку Каліфорнії понад 100 млн. \$. Тільки у 2013-2014 навчальному році більше 274 тис. китайських студентів приїхали навчатися до США, що склало 31% всього міжнародного студентського корпусу у цій країні. Велика кількість китайських студентів походить з найбагатших і найвпливовіших сімей Китаю – дочка президента Сі Цзіньпіна, наприклад, вчилася під вигаданим ім'ям в Гарварді. У той час як китайські студенти складають всього близько 1,24% від загального числа студентів в Сполучених Штатах, вони вносять приблизно 22 млрд. \$ в економіку США щорічно. Фінансово напружені університети активно набирають студентів із-за кордону, а число китайських першокурсників в Штатах майже потроїлося після рецесії 2008 року. Збільшення доходів є ключовим фактором при наборі китайських студентів. Згідно зі звітом 2010 р., 90% всіх рекомендаційних листів для китайських абітурієнтів в університети США є підробленими [5].

Однак університети є не єдиними сторонами, які отримують вигоду від підвищеного інтересу до навчання в Сполучених Штатах. У той час як сама освіта в Американському коледжі коштує чималих грошей, консультанти коледжу у Китаї стягують з батьків величезні збори, щоб влаштувати своїх дітей в іноземні університети. У 2014 р. ринок консультування і підготовки до тестування в Китаї досяг майже 550 млн. \$. Станом на 2019 рік, на території США навчається більше 900 тис. громадян Китаю. Лише у Лос-Анджелесі освіту отримує понад 4 тис. китайців [7].

Важливою віхою співпраці між двома країнами стала науково-технічна співпраця між урядами держав. Американсько-китайська на-

уково-технічна угода служить правовою основою для більш ніж 50 діючих інших угод і сприяє реалізації тисяч спільних проектів у різних міністерствах і відомствах. На постійній основі проходять зустрічі на вищому рівні, де гаранті наголошують на важливості розвитку даного інституту співпраці. Так, восени 2017 р. держави пообіцяли прагнути відновлення своїх широко-масштабних зв'язків у науково-технічному співробітництві в рамках зусиль по просуванню соціального і міжособистісного обміну між двома країнами. Дану угоду було відображено в плані дій першого китайсько-американського соціального діалогу та діалогу між людьми під спільним головуванням віце-прем'єра КНР Лю Яньдуна і колишнього держсекретаря США Рекса Тіллерсона. У плані дій документа зазначено, що Китай і Сполучені Штати віддані процесу оновлення науково-технічної угоди, зміцненню спільних наукових досліджень, використанню шляхів співпраці провінцій і держав в області технологічних інновацій, а також розвитку діалогу і співробітництва між науково-технічним персоналом обох країн. Крім того, було вирішено, що обидві держави будуть проводити обміни між науково-технічними відомствами, заохочуватимуть бізнес обох сторін до співпраці в галузі інновацій та підприємництва.

У рамках американсько-китайського технічного співробітництва велика частина випадків припадає на таку форму співпраці, яка чітко контролюється та розробляється урядом країни. Американська сторона представлена групою університетів і науково-дослідних інститутів на чолі з Університетом Західної Вірджинії, китайська – на чолі з Гуандаунським Університетом. Завдяки тісній співпраці обидві сторони працюють над вирішенням найважливіших глобальних енергетичних проблем. Крім розвитку взаємовигідного діалогу та участі в науково-дослідній діяльності світового рівня, обидві сторони мають на меті досягти істотного прогресу, який призведе до значущих комерційних проривів, велика увага приділяється розробці альтернативних видів енергії, біомедицині, зв'язку, та іншим ключовим галузям промисловості [7].

Одним із останніх прикладів є китайсько-американське співробітництво в галузі досліджень торс. Спільні зусилля наукових кіл двох країн по боротьбі з торс допомогли китайським вченим ознайомитися з новітніми американськими методами вірусологічних та імунологічних досліджень і застосувати накопичений досвід в області профілактики та боротьби з ГРВІ. Сполучені Штати і Китай зобов'язалися заохочувати співпрацю між адміністративними департаментами, а також обміни в галузі освіти, науки і техніки, навколишнього середовища, культури та охорони здоров'я на національному рівні. Співпраця США та Китаю з питань охорони здоров'я була тісною протягом останніх 30 років. Пріоритети включають спостереження, профілактику і контроль інфекційних захворювань, біомедичні дослідження, боротьбу з неінфекційними захворюваннями і підвищення безпеки харчових і медичних продуктів. Так, у період з 1990-х по 2015 рр. кількість громадян з Китаю, що здобувають освіту у сфері медицини, склала близько 200 тисяч [7].

Дві держави продовжують налагоджувати культурний діалог, який виражається в культурних обмінах у сфері виконавського та образотворчого мистецтва, підтримці роботи, яка зберігає і захищає культурну спадщину країн, заохочуючи співпрацю між культурними установами, представниками і вченими. Сполучені Штати і Китай зобов'язалися надавати підтримку установам культури у налагодженні довгострокових зв'язків і співпраці, включаючи заходи з культурного обміну. За даними 2018 р., кількість прибулих з Китаю громадян, які мали на меті виступати з творчими програмами, виставами та проведенням творчих вечорів, за рік склала близько 7 тис. осіб. Причому, чимала кількість виступаючих організують свої власні творчі гуртки та гастролюють на територію США з культурними візитами на постійній основі [6].

Висновки. Тісна економічна та політична співпраця між КНР та США стала важливою детермінантою міграційних процесів китайських громадян до Сполучених Штатів. Внаслідок відкриття багатьох підприємств з китайським та американським капіталом, громадяни Піднебесної зробили вибір на користь міграції США з декількох причин. По-перше, середній рівень заробітної плати на території цієї держави на порядок вище, ніж у китайців на батьківщині. По-друге,

американська влада часто йшла назустріч громадянам КНР внаслідок політичних переслідувань, катувань, тому видавала чималу кількість грін-карт, які дали можливість оселитися громадянам у США на постійній основі. Внаслідок активної економічної та політичної співпраці, близько двох мільйонів китайців у період з 1990-х рр. прибули на територію Сполучених Штатів з метою працевлаштування та постійного проживання на ній.

У результаті поглиблення науково-технічних та культурних зв'язків між США та КНР, продовжилось швидке та цілеспрямоване формування китайської діаспори. Визначальними чинниками стали навчання та програми обміну, внаслідок яких до США іммігрувало близько мільйона китайців, 500 тисяч із яких залишилися на ПМП у цій країні. Унаслідок активного діалогу у науково-технічній сфері, американський уряд всіляко сприяє залученню китайських фахівців, йдучи назустріч у полегшенні перетину кордону. Така поведінка уряду зумовлена великими грошовими внесками китайських громадян, що платять за навчання та які поступають у казну держави. Активний культурний діалог, мистецькі обміни між двома країнами також мають чималий вплив на формування китайської діаспори на території Сполучених Штатів Америки, про що свідчать дані останніх десяти років.

Список літератури:

1. Americans Favored Immigration Based on Family Ties // Gallup Institute: official page. – 2018. URL: <https://news.gallup.com/vault/225401/1965-americans-favored-immigration-family-ties.aspx> (last access: September 08, 2019). – Title from the Screen.
2. Kerr E. Chinese Immigrants in the U.S. Labor Market: Effects of Post-Tiananmen Immigration Policy / E. Kerr // Federal Reserve Bank of Dallas and IZA. 2012. URL: <https://paa2011.princeton.edu/papers/111210> (last access: September 08, 2019). – Title from the Screen.
3. Liubing C. Fortune 500 companies at CIIE and their China stories / C. Liubing // China Daily. – 2018. URL: <http://www.chinadaily.com.cn/a/201810/29/WS5bd63ac1a310eff30328506a.html> (last access: September 10, 2019). – Title from the Screen.
4. Navarro P. U.S.-China Economic Relationship about to Permanently Shrink? / P. Navarro // The International Economy. – 2018. – № 9. – P. 19. URL: http://www.international-economy.com/TIE_F18_USChina_Symp.pdf (last access: September 10, 2019). – Title from the Screen.
5. Newman J. Almost one-third of all foreign students in U.S. are from China / J. Newman // The Chronicle of higher education. – 2014. URL: <https://www.chronicle.com/blogs/data/2014/02/07/almost-one-third-of-all-foreign-students-are-from-china/> (last access: September 05, 2019). – Title from the Screen.
6. Miller K. China's Next Big Export: Creativity and Culture / K. Miller // Daily Beast. – 2018. URL: <https://www.thedailybeast.com/chinas-next-big-export-creativity-and-culture> (last access: September 05, 2019). – Title from the Screen.
7. Poly U. China Resources plan to establish joint research centers / U. Poly // The Hong Kong Polytechnic University. – 2018. URL: https://www.eurekalert.org/pub_releases/2018-11/thkp-p-c111418.php (last access: September 08, 2019). – Title from the Screen.

References:

1. Americans Favored Immigration Based on Family Ties (2018). *Gallup Institute: official page*. Retrieved from: <https://news.gallup.com/vault/225401/1965-americans-favored-immigration-family-ties.aspx>
2. Kerr, E. (2012). Chinese Immigrants in the U.S. Labor Market: Effects of Post-Tiananmen Immigration Policy. *Federal Reserve Bank of Dallas and IZA*. Retrieved from: <https://paa2011.princeton.edu/papers/111210>
3. Liubing, C. (2018). Fortune 500 companies at CIIE and their China stories. *China Daily*. Retrieved from: <http://www.chinadaily.com.cn/a/201810/29/WS5bd63ac1a310eff30328506a.html>
4. Navarro, P. (2018). U.S.-China Economic Relationship about to Permanently Shrink? *The International Economy*. 9. P. 19. Retrieved from: http://www.international-economy.com/TIE_F18_USChina_Symp.pdf
5. Newman, J. (2014). Almost one-third of all foreign students in U.S. are from China. *The Chronicle of higher education*. Retrieved from: <https://www.chronicle.com/blogs/data/2014/02/07/almost-one-third-of-all-foreign-students-are-from-china/>
6. Miller, K. (2018). China's Next Big Export: Creativity and Culture. *Daily Beast*. Retrieved from: <https://www.thedailybeast.com/chinas-next-big-export-creativity-and-culture>
7. Poly, U. (2018). China Resources plan to establish joint research centers. *The Hong Kong Polytechnic University*. Retrieved from: https://www.eurekalert.org/pub_releases/2018-11/thkp-p-c111418.php